

El Congost

FESTA MAJOR
1933

JOIES CATALANES

que són el llegendari orgull de la producció de la
nostra terra a qualsevol lloc on són presentades

1 Pta.

3 Ptes.

El finissim sabó BLANCAFLOR és una meravella. Es pot dir que és la pedra de la fama sobre la qual s'ha construït el demés. La CUTIFINA és una crema que aventa en qualitat i en preu al millor producte estranger.

Dues veritables troballes en l'afeitat: suau, confortable i cutis fi.
Dues varietats: Crema sabonosa (2 ptes. tub) i Barreta (a 1'25 pta.)

Altres productes

FIXALIN. Fixa el cabell	3'— Ptes.	Polvors El Doctor (boratats)	0'50 Ptes.
Depilatori ODALISCA	3'75 »	BRONZE MAR (pell morena)	6'— »
Esmalt per a les ungles	2 25 »	INOLORO (evita suor)	3'— »
Llapiç per als llavis	1'— »	Aigua instantànea	5'— »
Compactes - coloret	1'40 »	Massatge	6'— »
NEGRINA (pestanyes)	4'— »	Roig líquid permanent	3'— »
Brillantina finíssima	2'— »	Polvors d'arroc	3'— »

BLANCAFLOR és una marca, el prestigi de la qual creix cada dia d'una manera sòlida, degut a l'estima dels mateixos consumidors, que aviat es transformen en amics

BLANCAFLOR és aquell nom esdevingut familiar i de grata memòria que inspira una íntima confiança puix que cada especialitat és feta amb tant d'escrupol i en vistes a consolidar la reputació—que ja tothom es coneix i que la casa agraeix.

BALNEARI

BLANCAFORT

Aigües termals radiactives : Reuma :

Artritisme : Hipertensió arterial :

Enfermetats de la pell : Esgotats
del sistema nerviós per "surmenage"Fatiga intel·lectual : Convalescèn-
cies : Post-operacions, etc., etc.

LA GARRIGA

Especialitat en la taula de règim,
en la qual es segueix amb tota
cura les prescripcions facultatives

Confort modern

Cuina excel·lent

Cura de repòs

Aire sec

Clima ideal

LA CATALANA

Segurs contra incendis i explosions de totes menes

Contra la pèrdua de Lloguers, Riscs Locatiu, de Recursos i de Paralització de treball a causa d'incendi

Fundada l'any 1865

INSCRITA EN EL MINISTERI DE TREBALL I PREVISIO

Domiciliada en BARCELONA: Passeig de Gràcia, 2

Capital suscrit: Pessetes 5.000.000

Capital desembolsat: Pessetes 2.000.000

Reserva Estatutaria: Pessetes 1.000.000

Situació i desenrotllament de la Companyia

Anys	Primes	Siniestres indemnizats	Reserva de riscs en curs	Reserves patrimonials
1872	264.105'57	128.264'04	83.534'96	55.020'13
1882	429.181'86	125.322'62	146.275'85	291.457'58
1892	884.129'47	310.864'26	294.707'82	611.810'14
1902	1.600.535'89	469.148'41	533.511'96	809.167'86
1912	2.812.596'35	1.161.798'61	937.532'11	1.363.194'37
1922	16.262.328'37	5.661.553'66	5.955.412'65	2.431.050'85
1932	24.767.653'09	12.047.383'18	9.086.279'17	7.784.018'18

Autoritzat pel Servei d'Inspecció de Segurs i Estalvis, en 25 de maig de 1933.

Representant a La Garriga: JOSEP CORRONS DALMAU

sabons Barangé

Productes de Bellesa i Tocador

de les millors marques
nacionals i estrangeres

Perfumeria

Fémina

Secció de
Perfumeria a raig

Antoni Llanas

Passeig de Gracia, 47 - (Xamfrà Aragó)

BARCELONA

Telèfon 77103

Sindicat Agrícola

DE LA GARRIGA

Despulles : Alfals

Cereals : Adobs

Preus molt econòmics per als Srs. socis

El Congost

Redacció i Administració

PUBLICACIÓ BI-MENSUAL

Subscripció: Un any, 6 pts.

Carrer Calabria, 15

Any 1

La Garriga, 30 Juliol 1933

Núm. 12

Número solt, 20 cèntims

TRIPTIC

La Festa Major

La festa major torna, i amb ella els bons amics dels anys anteriors. Per ells són les salutacions efusives i tots els nostres afalacs en aquest dia de tràfec i de llum. Els breus moments de la seva estada a casa nostra son propicis per a desplegar davant llur esperit atent la cinta multicolor de la nostra actuació, teixida durant un any, amb les persones estimades que intervenen en el nostre viure quotidià, i que avui no se senten menyspreades pel tracte d'honor atorgat als hostes d'aquests dies.

Salutació

La festa major torna i amb ella La Garriga ha acollit els seus estiuejants: Deu vos guardi tots els qui veniu a La Garriga fugint del traüt de la urbs barcelonina! Benvinguts siau! Rebeu la nostra salutació ben franca i ben sincera que vos adrecem coralment. Tant de bó que trobeu ben felix l'estada entre nosaltres! De tot cor ho desitgem! Ah però no oblidessiu que tenim entre nosaltres quelcom més que l'any passat... "EL CONGOST". Ací van uns mots explicatius del que havem fet amb els nostres garriguencs fins el dia d'avui.

La nostra obra

Fa mig any just que una flama d'ideal cristallitzava en el primer número de "EL CONGOST". En aquest temps EL CONGOST ha perfilat la seva fesomia: Conseqüent amb la seva declaració original ha tingut cura d'evitar tota devallada al terreny espinós de l'atac personal i la crítica amarga. El

nostre periòdic no està enfeudat dins de cap partit polític, la qual cosa, és clar, no li lleva la possibilitat d'opinar en aquesta matèria, defensant les maneres polítiques afins al nostre ideari, o movent-se lliurement en el camp d'una honrada crítica si una actuació es contrària al nostre sentit de respecte de moltes institucions, no pas renyit amb el progrés i amb les justes reivindicacions del dia d'avui. Sense caure en pretensions ridícules volem que la nostra revista sigui un index cultural de La Garriga. En les seves planes troben acolliment tots els treballs que signifiquen un esforç per a enriquir el nostre patrimoni intel·lectual col·lectiu. Voldriem encara que "EL CONGOST" servís d'estímul als joves per a un major perfeccionament, i graó per a assolir més altes cimes. Es l'entena subtil que recull els nostres anhels i els nostres esforços i els difón entre els amics. Serà el llaç escaient de periòdica comunicació amb els estiuejants garriguencs en les llargues i fredes mesades de viure allunyats de nostra població.

No tenim pas la pretensió absurda d'haver fet una cosa perfecta, però també es precis afirmar que moltes vegades si no s'han vist realitzats els propòsits de millorament de la nostra revista ha estat,

ens dol de dir-ho, perquè no ha obtingut de molts l'ajut material i moral necessari. Per això en dedicar-vos aquest número extraordinari de "EL CONGOST" vos demanem a tots, poble i estiuejants que contribuïu a assegurar-li una vida pròpia mitjançant el petit obol de la vostra inscripció.

Tots els qui tant generosament ens haveu prestat la vostra col·laboració intel·lectual o pecuniària rebeu en aquest lloc una mostra sincera de la nostra gratitud cordial.

El de l'aparell—... una mica més enrera

La nostra pagesia

S'han conegut moltes sofisticacions en els productes agrícoles, però cal remarcar que aquestes sofisticacions han aparegut quan no es el propi pagès el que industrialitza els productes. El pagès en general a tot Catalunya s'esforça a que els seus productes siguin de primera qualitat sacrificant moltes vegades la quantitat.

Els productes que semblen més fàcilment falsificables (oli, vi, llet, etc.) en el nostre poble de La Garriga acostumen a anar directament de les mans del pagès a les del consumidor sense que intervingui cap classe d'intermediari. Per això tots els que coneixen els nostres pagesos, tant els que som del poble com els que en son forasters, quan s'els assegura que tal producte es de collita pròpia, l'accepten a ulls clucs.

I aquest elogi dedicat als nostres pagesos crec que és el millor elogi que es pot fer de La Garriga, aquest poble preferit dels estiuejants, per el seu clima sec, nits fresques i bon tracte de la gent.

R. DACHS

La portada

Reproduceix una imatge de Sant Esteve protomàrtir que es conserva a la nostra Parròquia.

La seva alçada no excedeix d'uns 25 cms. essent de 8 cms. la seva amplada. Es tota d'argent i donatiu fet a la Parròquia per Q.^o de Fauria, rector, en l'any 1825 com ho consigna l'inscripció que en el mateix peu de l'imatge s'hi llegeix. En el rectorologi, però, de la nostra Parròquia no consta el nom del donant.

Al bell mig del pit de l'imatge s'hi troba un reliquiari contenint una reliquia del primer màrtir de l'Església.

Festa Major

CARTELL

Dia 3.

Matí, a les 8: Repartiment de queviures als pobres de la localitat.

A les 11: Ofici a l'església parroquial.

A les 12: Sardanes a la plaça Oliveres.

Tarda, a les 6: Ball a l'envelat i a La Alhambra, sardanes al Patronat, i cine al Circol de Recreo.

A les 7'30: Cine al Patronat.

A les 10'30: Sarsuela a l'envelat i ball a La Alhambra.

Dia 4.

Matí, a les 11: Ofici a l'església parroquial.

A les 12: Dansa a l'envelat i a La Alhambra.

Tarda, a les 3'30: Concert a La Alhambra i al Circol de Recreo.

A les 4'30: Atracció a La Alhambra.

A les 6: Sardanes al Patronat, ball a l'envelat i Atracció i ball a La Alhambra.

Dia 5.

Matí, Onci de Requiem a l'església parroquial.

A les 12: Dansa a l'envelat i a La Alhambra.

A les 3'30: Concert a La Alhambra i al Circol de Recreo.

A les 5: Focs japonesos a l'expianada de la font de «Can Noguera».

A les 6: Sardanes al Patronat, ball a l'envelat i a La Alhambra i cine al Circol de Recreo.

A les 10'30: Castell de focs artificials a l'altra banda del pont de «La Doma», cine al Patronat i Circol de Recreo i ball a l'envelat i a La Alhambra.

L'estiu i la Festa Major

Altra volta reunides aquí les festes conegudes de cada any, alguna baixa, mes també la legió acostumada dels nous; sian tots benvinguts.

Les muntanyes curulles de verdor, semblaven ja esperar-nos per fer-nos l'ofrena de sa exuberància, els jardins llençant per sobre els murs recoberts de molsa, les flors que els sobren, les cares juvenils ens ofereixen el fruit de sa gentilesa, les boques rosades semblen al entre-obrir-se unes flors més.

I el poble, el simpàtic poble de La Garriga, contagiats de tanta exuberància de natura, sentint dintre d'ell una renovació de vida s'acobla a tot llençant el crit viril de festa, la festa major.

Les orquestrines escampen ses notes estridents, mes les cobles tampoc resten mudes, els aires de la terra, els cants i la xerremeca dels ocells, les melodies del breçol, el crit viril de la nostra raça.

I els braços s'allarguen, les mans s'estrenyen i la germanor triomfa una volta més sobre les rastreres passions humanes.

I la tenora canta que canta, cofoia de remoure entre nosaltres la germanor que tantes voltes oblidem.

Acudim-hi tots al crit de festa major, superem-nos uns als altres per gaudir-ne de la festa del poble que també es la nostra.

Obrim tots els nostres refugis d'estiu gaudim-ne d'aquest privilegiat temps, sapiguem fer lo agradable uns als altres i així quan la tardor que tot ho daura i la ciutat torna a cridar-nos apremiant, sentirem la nostàlgia del retorn i en lloc d'un adeu que sempre es trist, tindrem pels que aquí resten un a reveurel que serà la promesa de l'any vinent.

Comenci doncs la festa, sortint les millors gales, vestim les nostres poncelletes humanes amb ses garlandes d'organdi i fins crespons, les músiques i les rialles sapiguem confondre's en só de festa i aquesta sapiguem portarla ara i sempre reflexada al semblant.

I segueixi la festa sens finalitzar puix l'alegria que es bàlsam de vida sia eterna amb nosaltres com l'amor que és fruit de tot temps

Confortem doncs l'esperit amb aquest propòsit i enlairant-lo fins a la visió donem-li vida.

RAFAEL RICART

UNA FERA A ROSANES

per Carles Sindreu

Em seria impossible de precisar la data en què va ésser assenyalada per primera volta la presència de la fera singular en el bosc de Rosanes.

I ben mirat tant se val que s'escaigués a mig juny com a primers de juliol.

Si no fos per l'afany de precisió que sovint s'empara dels lectors, ni ho esmenteria.

Cal remarcar només, que comença a parlar-se de la bèstia misteriosa ensem amb de la seca de l'any 1927.

D'això, la gent del país en pot donar fe, i si em feu companyia una estona, al capdevall comprendreu que aquest detall pot projectar la llum de la veritat sobre aquest embolicat afer.

El misteri així i tot restarà per sempre més inescandallable, i no serà pas jo qui maldrà per arribar a un aclariment total.

Confesso la meua flaca per les coses vagues i desdibuixades i em plau tot allò que no coneix un desenllaç previst i s'esmuny temps enllà amb una cama en l'aire.

El bosc de Rosanes, que és d'aquells barals que ningú sap ben bé on comencen ni on acaben, podem considerar-lo inclús dins el triangle Ametlla - Granollers - Garriga.

S'enfila cames amunt pel terme de l'Ametlla i els de Llerona el guaiten tot estès al davant llur.

El bosc de Rosanes no té altre prestigi que el d'haver donat estada a la fera imaginària, que ve a ésser una de les facècies més formidables que s'han conegut al Vallès.

Això sol li dona un relleu que la terra argilosa i els pins rabassuts i panxa-contents s'han entestat a negar-li.

Heu de pensar que el bosc de Rosanes té tant poc de bosc, que fins els infants li han perdut el respecte.

Si els abandonessin en el topant més tenebrós — talment els infants de la rondalla inolvidable — no hi plorarien gens ni mica. Us el trobarieu a casa en un tres i no res.

Es un bosc de lectura matinal, de "crochet" per a senyores i de petits amagatalls propicis als amors clandestins.

Això explica a bastament la forta sotregada que produeix per contrast la llegenda de la fera dins un marc escenogràfic tant poc adient...

Tothom se'n feia creus...

Però la fera anava fent exhibicions intermitents i es comportava com a bèstia que vol ésser pràcticament perillosa.

Feia por — uns udols pregons, llargs i ofegats — tal com pertoca a una fera que s'estimi, i a més a més delmava el galliner de can Rectorer amb una insistència certament notable.

Es parlà del llop i del xacal...

Per l'esguard hipertrofiat d'alguns camperols lliscava a una velocitat remarcable una bestiassa negra, peluda, més alta que un ca mallorquí, orella dreta, i sense temor dels homes ni de les llums del jorn.

Però hi havia un punt en el qual els parers es dividien. Aquest punt importantíssim era la cua de la fera.

Els uns la veien ampla i peluda — "un ram de cua, nois!", deien — i d'altres asseguraven que tenia un cert grau de parentiu amb els espàrrecs primerencs.

Barrejant els parers s'obtidriem com a resultat una cua plegable com els "espanta-sogres" de fira, però em

veig precisat a declarar que la solució peca de còmode i poc seriosa un cop controlat el fet que la gent secardina li veia la cua curta i peluda mentre els camperols ben peixats la hi adjudicaven gruixuda i amb un record de ventall.

Un dia... vàrem acordar de percaçar la fera després de diverses temptatives i recerques infructuoses de caçadors aïllats.

Dic un dia, i la veritat és que va ésser una nit, per cert tacada de clar de lluna.

Erem trenta o quaranta homes armats amb fusells i bastons i forques.

Jo recordaré tota la vida aquella processó d'ombres feixugues pel mig del bosc...

Erem uns bèl·lics caçadors de facècia que anaven a la recerca d'un mite...

Pot haver-hi res de més alt i de més picant?...

Després de sis hores de batuda implacable el misteri era deu voltes més impenetrable que mai, i la tornada a la llar amb els tricorns dels civils a ran del marge del camí constituï la fuga més còmica que hom pugui imaginar.

Recordo que un senyor de la "colònia" parlava en un cafè ciutadà de "un golpe que intentaban dar ciertos elementos disolventes del Vallés con el pretexto de cazar una fiera."

I la fama de la fera de Rosanes s'expandia com una taca d'oli.

Tot el Vallès n'anava ple.

I passaren setmanes i més setmanes... Arribà el setembre i la veda s'alçà. Tot el bosc de Rosanes va ésser reseguit de dret i de biaix sense èxit.

Llavors la personalitat fantàstica de la bèstia astorada es desdoblà talment la nostra humana. La materialitat de la fera anà finant poc a poc però el seu esperit s'incorporà a la vida vallesana per sempre més.

I nasqueren dues versions, filles de dos vallesans mes o menys il·lustres.

Deia l'un: "La fera ha estat inventada per un esmolet de set soles per tal de fer-se amb les gallines de can Rectorer sense que ningú entri en sospita."

I deia l'altre amb aquell pic de malícia pagesa que caracteritza la nostra gent:

"Penso... que d'aigua per a regar n'hi havia ben poca en aquells temps. Penso... que si els de l'Ametlla no reguen, regaran els de Llerona. Penso... que els que primer van veure la fera eren els d'allà baix. I com que la por no s'atura amb un magall... I la por pot fer recular un home..."

Però jo dic que si bé la por pot fer recular un home no podrà mai fer recular un aigua-regant.

Els de l'Ametlla amb l'escopeta al coll i la canana ben proveïda no deixaren ni una nit de trencar l'aigua.

Vet ací tot el que sé de la fera de Rosanes, la fera que serà evocada moltes vetlles d'hivern vora la llar amiga. Aquesta fera que gosaria afirmar que no ha existit mai anirà udolant estranyament molts anys seguits dins la gerra dels records. I potser passant de pares a fills no em sorprendria, que al capdevall, els nèts dels camperols d'avui es trobessin amb una fera que ja tindrà una cua única i al gust de tothom.

El que ens diu el President de l'Atracció de Forasters de La Garriga

Encara que motius de salut em tenen allunyat de la presidència efectiva de la Societat d'Atracció de Forasters de la nostra vila, no sabria sostreure'm a l'amable requeriment de que he sigut objecte per què com President de la dita entitat escrigui algunes ratlles per al número extraordinari de la revista "El Congost" que ha d'apareixer amb motiu de la nostra Festa Major.

No em serà gaire difícil trobar tema per a tractar, doncs són molts els punts que, segons el meu humil criteri, afecten al pervindre de La Garriga, com població de turisme i d'estiueig i que, per lo tant, queden ben enquadrats dins del marc en que l'Atracció de Forasters ha de desenvolupar llurs activitats.

Si acceptem el principi de que La Garriga ha de seguir essent, com fins ara, una població que es nodreix principalment del turisme, és indubtable que tenim el deure d'emprar els mitjants adients, no sols per incrementar la vinguda de forasters, sinó que també per evitar que les famílies que fins ara s'han trobat bé entre nosaltres, abandonin la nostra vila atrets per les propagandes suggestives d'altres poblacions d'estiueig, lo que succeiria, fatalment si els garriguencs, els que per sobre de les petites passions estimem l'encis d'aquest bell recó de la nostra terra, no sabessim o no volguessim unir els esforços de tots per què La Garriga es mantinguin el rengle de les principals poblacions turístiques de la nostra terra.

I per aixó caldria enmirallar-se, potser en lo que fan als demés llocs i així tenim, per exemple, que les piscines, van obrint-se camí d'una manera sorprenent, i a les poblacions de muntanya, sobretot avui, esdevé gairebé una cosa indispensable.

Es innegable que per part dels estiuejants, obtenen una ben marcada predilecció les poblacions que tenen piscina, i si en temps no molt llunyà, veiem decreïxer a casa nostra el nombre de forasters, una de les causes principals serà, no ho dubtem, l'entestar-nos en volguer viure d'espallles a la realitat.

S'ha pogut comprovar que La Garriga, que durant els últims anys, va sofrir una pregonera crisi de decadència, sembla voler revifar-se i així veiem que de dos o tres estius ençà, van en augment els forasters que estiuegen entre nosaltres. Aquest estiu mateix, devem a agrair l'honorable Sr. President de la Generalitat i a la seva distingida família, l'haver escollit la nostra vila per lloc d'estiueig i aquest fet ens porta a pensar que potser hauria d'ésser precisament La Garriga, la població que

Cèntric Club

Una mica d'història

Aquest nom fa recordar als estiuejants d'aquest magnífic poble de La Garriga aquells temps, un xic llunyans, en que llur esbarjo i passatemps consistia en pendre la fresca sota els arbres del jardinet, anar a fontades per els encisadors voltants de la vila i transformar en Clubs i llocs de reunió una pila d'establiments de nostres volguts amics de la població.

La vida de relació entre les famílies forasteres era tan minsa que quasi no existia. Tot lo més, petites reunions de veinat fent servir de saló el carrer i el tedi del jovent que no tenia lloc a propòsit per a divertir-se. Els homes després d'un xafogós dia passat a Ciutat per llurs afers, somniaven amb una partideta de «tresillo» o una conversa general que tonificant els nervis, els donés coratge per a la feina de l'endemà. Les persones d'edat o delicades de salut—que no podent trespasar com els altres—son lloc era un recó de casa, l'Església o els planys amb l'amiga veïna, eren víctimes d'aquell ensopiment que reporta l'enveja del camp.

Un dia—de bona recordança—varen iniciar-se els propòsits de la creació d'un lloc d'esbarjo que acollint en bona companyonia tots els estiuejants, acabés amb llur ensopiment, i d'aleshores ensà no en vulguen més d'alegria i benestar; el jovent balla que balla, el cor alegre i l'esperit despert; les persones majors veient complerts els seus anhels de relació, de repòs agradable, de divertiment honest i tonificant; i els vells i delicats amb les seves reunions, xerrameques, labors i dormidetes...

Aquesta transformació, aquesta diferència de vida, col·lectiva entre els estiuejants d'abans i els d'ara, és l'èxit que pot apuntar-se el Cèntric Club: si no de La Garriga on desde la seva fundació s'hi frueix de la més absoluta fraternitat i bon companyerisme entre els seus components. S.

tingués l'honra d'hostatjar cada estiu a la més alta representació de Catalunya. ¿Es que seria cosa molt difícil oferir a la Generalitat una vila que servís per sempre de residència Presidencial durant l'estiu o el mes de Setembre quant menys?

Si ara, que és el moment oportú, ens fem el sord a la realitat, ens podem trobar en que, ens donem compte de que hauriem d'haver fet una piscina, quan estiguem cansats de contemplar un i altre estiu, aquells papers blancs fixats, imperterrits, en els balcons de les cases i "torres" i que hauriem també haver ofert a la Generalitat un indret per a residència Presidencial, quan altres poblacions ens hagin passat al davant.

Per la realització d'aquests dos projectes i d'altres que també afecten molt directament al pervindre de La Garriga, com son l'urbanització de carrers i places, la neteja i pintat de parets i fatxadets, una millor il·luminació en les principals vies, la construcció de parterres amb ffora a l'Estació del F. C., la creació d'un parc o jardí públic, etc. etc amb seguretat que no mancaria la més lleal i decidida cooperació per part de l'Atracció de Forasters de la nostra vila. Però que els esperits simplistes o ingenus no esperin ni pretinguin que l'Atracció de Forasters ha de fer miracles, sobre tot amb la migradesa de recursos econòmics i amb l'escàs nombre de socis amb que compta.

F de P. Jubany

Història

La redempció de La Garriga

Era el primer de desembre de 1397, que el nostre bonadós rei Martí, firmà en el seu palau de Saragossa, un extens document en el qual, després de redimir el poble de La Garriga de la soberania del comte de Centelles, l'eregia en batllia, dictant a petició dels garriguencs d'ara fa cinc-cents anys, una mena de carta municipal, per la que s'ha regit la nostra població durant molts segles.

En el registre que porta el número 2295, del riquíssim Arxiu de la Corona d'Aragó, s'ha conservat una còpia autèntica d'aquest interessantíssim document, la qual cosa ens permet avui al cap de cinc centúries, desenterrar-lo materialment del fons d'aquells corcats registres, i fer-lo aparèixer, per primera volta estampat, a la llum pública, retornant així el nostre poble al coneixement de les normes per les que fou regit, malgrat d'haver-les oblidat absolutament amb el transcurs del temps.

La sensació de joia victoriosa que experimentàrem al descobrir aquest manuscrit, fou tot seguit entelada a l'observar com dissortadament, ha arribat als nostres dies sensiblement mutilat; malgrat tot la seva extensió es extraordinària car ocupa quasi enterament per les dues cares els folis 15, 16, 17 i 18 de l'esmentat registre.

Com era de consuetut en documents d'aquesta índole, comença l'inèdit manuscrit, amb una invocació del nom de Déu, en llengua llatina, segueix enumerant els diferents títols reials de Martí I, i després d'una curta introducció també en llengua llatina, porta el següent encapçalament:

«Capitols fets e concordats entre lo senyor Rey d'una part, e los prohoms universitat e singulars de la parroquia de La Garriga de l'altra, sobre la reemço del mer e mixt imperi, jurisdicció civil e criminal e altres drets reials de la dita parroquia, en temps passat venuts e separats de la Corona Rey al noble n Eymeric de Centelles e als seus, migençant carta de gracia, la qual jurisdicció los dits prohoms han atorgat de reember de lurs drets e de tornar aquella a la senyoria Rey al sots los pactes e Capitols següents:»

«Primerament (La Garriga passa a formar part 'el comtat de Barcelona) lo dit senyor reemuts los dits mer e mixt imperi, e tota altre jurisdicció civil e criminal, e altres drets de la dita parroquia de sa Garriga, venuts e transpostats o alienats en lo dit noble (Eymeric de Centelles) e los seus per los senyors Reys d'Aragó de bona memoria o qualsevol d'ells o per lurs procuradors, e ara per lavors, atorga per ell e per sos succehidors perpetualment als dits prohoms universitat e singulars dessus dits, presents e sdevenidors, e a cascun dells, quels dits mer e mixt imperi jurisdicció e altres coses dessus dites, sien perpetualment unides e inseparablement incorporades e ainstades a la Corona Rey al e al Comdat de Barchinona, axi e en tal manera que d'aquí avant lo dit senyor o succehidors seus o altres qualsevol persona, en nom, veu o autoritat lur, no ls puxen vendre empenyorar donar partir o separar en alguna manera escrita o no escrita en dret o en altre guisa en tot en partida de la Corona Rey al e del dit Comdat, o ferne alcun altre linatge de separació, alineació o transpostació per causa alguna.» És aquí el lloc en que el paper està estripat i manca un tros de plana. En aquest espai devia indicar-se que en cas de donar-se mes determinades circumstàncies per no saltres ignorades, el rei cediria els seus drets a la Ciutat de Barcelona. Així almenys ho indica el següent fragment:

«en aquest cas lo dit senyor Rey per si e per tots sos succehidors, e ara per lavors e lavors per ara, ipso facto et jure, fa donacio, adjuncio, e unio dels dits mer e mixt imperi, jurisdicció e altres drets dessus dits, perpetualment e irrevocable, a la Ciutat de Barchinona, e als Consellers d'aquella, en nom e veu de la dita Ciutat. E lo dit senyor (Rey) ara per lavors e lavors per ara, per si e per tots los seus succehidors, en e per privilegi perpetual, o pacte e gracia special: Dona e transposta en la dita Ciutat e Consellers de aquella, los dits mer e mixt imperi, jurisdicció e altres coses dessus dites, e sie patrimoni de la dita Ciutat, ab tots profits honors e emoluments de les dites coses; traspostant ara per lavors en la dita Ciutat totes accions, veus e lochs al dit senyor e als seus pertanyents en la dita jurisdicció, axi que los dits prohoms, universitat e singulars, los quals ara per lavors, en lo dit cars, lo dit senyor absol e ha per absolts, ipso facto e jure, de tota fe e materalesa a que li fossen strets, no sien tenguts d'obeir e respondre dalliavant dels dits mer e mixt imperi, jurisdicció e altres coses dessus dites, e emoluments al dit senyor, succehidors, procuradors o oficials lurs, sino tant solament a la dita Ciutat e Consellers, en nom e veu d'aquella, ans en lo dit cars de requisició dessus dita, puxen resistir e contestar impune, ab armes. e en altra manera, a quells oficials e persones d'qualsevol ley, condicio, o estament fossen, qui volguessem pendre la possessio, exercir e usar dels dits mer e mixt imperi, jurisdicció, e altres coses dessus dites, en la dita parroquia o habitants de aquella. Exceptat la dita Ciutat e oficials de aquella, qui seria vera senyora de les dites coses. E que de la dita resistencia e insult, encars ques faes, axi als dits oficials com a altres persones, nulltemps pusque esser feta, per lo senyor Rey e los dits succehidors o oficials, inquisició o proces civil o criminal algu o alguna, ans la dita forisfactura o delictes fos, ipso facto e jure, per pacte expres remesa o remes. E no resmenys, ara per lavors e lavors per ara, lo dit senyor per si e per los succehidors seus en lo dit Regne vol, declara, mana e ordona e encara hi posa pena de Cinch milia florino dor doraga ab la present, a aquell o aquells, lo qual o los quals, los dits mer e mixt imperi jurisdicció o altres coses dessus dits, o alguna d'aquelles, compraran o en quelque manera contra la forma dessus dita tindran o possehiran, o volran tenir, adquirir, o possehir. anelants absorbir o destrouir, lo pratrimoni e regalies del dit senyor Rey e de la sua Corona, o donaran sobre aquelles consell, favor e ajuda, e d'aquells e de cascun d'aquells, e de lurs bens, manara e fara de fet, encontinent que lo contrari fos attentat, ço que Deus no vulla, exigir, e levar la dita pena sens alguna remissio, gracia o dilacio, que no puxe fer lo dit senyor ne oficials e procuradors. De la qual pena fos la meytat guanyada als homens de la dita parroquia e llur universitat e la romament meytat a aquell oficial quin faria execucio...»

Fou per la força d'aquestes paraules arcaiques, i avui tan inofensives, que fou consumada la redempció dels 150 garriguencs que existien aleshores, i per la seva virtut els nostres passats pogueren repelir per la força una soberania que els fos estranya, i encara el respecte a la seva nova situació, vingué garantida per la relativament fabulosa multa de 5000 florins d'or.

En el pròxim número de la nostra revistaensem de publicar les normes curiosíssimes per les quals es regí la batllia de La Garriga tantost nasqué. JOSEP MAURI

Fets i comentaris

De l'Ajuntament. En la sessió del dia 14 de Juliol foren concedits els permisos sol·licitats per Josep Borrell, Angel Garcia (amb una subvenció de 50 ptes. per una cursa de bicicletes per el dia 13 d'agost); satisfets els comptes de Manuel Iglesias, Esteve Boix i Angel Fitó.

En la sessió del dia 19, foren concedits els permisos sol·licitats; satisfets els comptes de Josep Romeu, Material Escolar, S. A. i Hospital d'aquesta població; és demanà informe de les sancions en que incorren els regidors que no assisteixen a les sessions.

En la sessió del dia 26: concedir el permís sol·licitat per Miquel Boget, per Lluís Monzón, per Miquel Basses, per Vda. Sala, per Josep Torra; satisfer els comptes del Patronat per l'assistència de malalts pobres i de Joan Sallés. Acceptar la renúncia de l'actual escombriare i obrir un concurs per a cobrir la vacant amb caràcter d'interinitat.

La comissaria d'Estat de la companyia de "Camino de Hierro del Norte de España" ha concedit el permís sol·licitat per l'Ajuntament per a construir dessota el pont de l'estació, la clavaguera i conducció subterrània de Torrent Alerm, la qual obra ha romàs suspesa durant tres setmanes.

Els Sr. Josep Percerics, F. Calltellsagué, Josep Puig i Joan Bachs, Hereus de F. Combes, Magí Oliver, Antoni Noguera, feren aportacions per a pagar les obres de continuació de la clavaguera del Torrent Alerm, en total 2.472'06 ptes

L'existència en caixa el dia 26 de Juliol, és de ptes. 1.125'11.

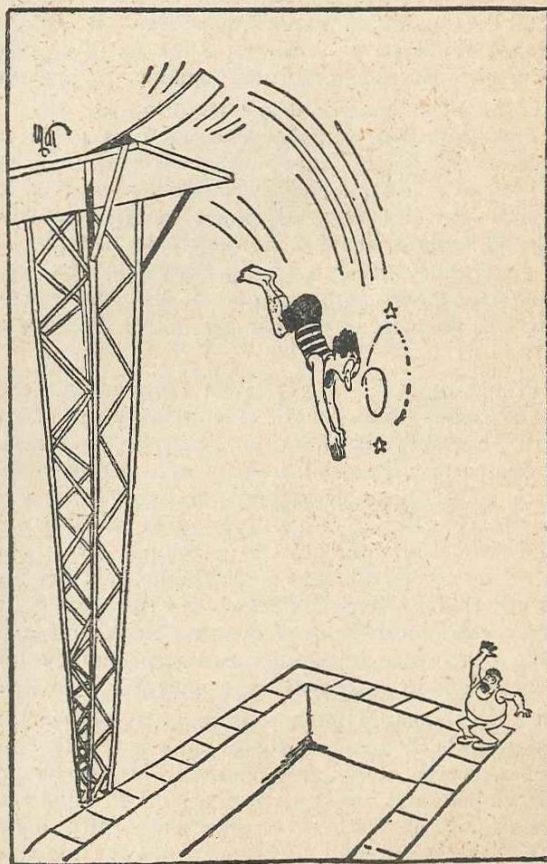
Tràgic accident. En la tarda del dia 26 del passat mes de Juliol a l'encreuament de la carretera de la Ametlla i la carretera de Barcelona un camió de transport de les "Granges Ausona" de Vic, embestí al camió que conduïa el jove d'aquesta població Josep Figueres i Basset, de 26 anys, amb la qual cosa el darrer vehicle quedà materialment esmicolat i el seu dissortat conductor ferit en estat gravíssim. Practicades les cures urgents fou traslladat a l'Hospital Clinic de Barcelona i a la clinica del Dr. Tries. A la tarda del dijous, morí havent rebut els auxilis espirituals. L'enterrament verificat el divendres amb assistència del President Sr. Macià, dels diputats :enyors Sunyol i Fontbernà, i nodrides representacions dels pobles veïns, tingué caràcter laic. El ferretre portat pels seus companys anava embolcallat per la bandera catalana i republicana. Al cementiri el senyor Pujol i Font digué algunes paraules, en nom del President.

Els seus apenats familiars reben el nostre condol més sincer en aquests moments de atribulació. Certament les circumstàncies que l'acompanyen fan més sentida la pèrdua: es la mort violenta, que talla en el seu millor moment a una vida oberta a totes les il·lusions...

Conferències. El Catedràtic de psicologia experimental P. Josep Puigdemonts, donarà durant el present mes d'Agost una serie de conferències culturals al local de la Biblioteca Parroquial. La primera d'elles tindrà lloc el vinent dia 11 i les demés se celebraran dia per altre en el mateix local.

Estiueig. Es amb vera complaença que constatem que enguany a La Garriga el nombre d'estiuejants es encara major que el dels anys anteriors. Aquesta mateixa afluència de forasters ens impideix de donar des d'aquestes planes la nostra benvinguda a les diverses families en particular com ens havíem proposat de bell antuvi. Per a salvar-nos del risc de caure en omisions sempre anutjoses ens limitem a desitjar a tots els estiuejants en general una feliç estada.

Inauguració de la Temporada. La vigília de Sant Jaume inauguràren oficialment la seva actuació en la present temporada el Casino de la Garriga i el Céntric Club, amb balls animadíssims. Cal esmentar per la seva novetat l'establiment al Casino d'un aparell de cinema sonor.

El de baix.—Ei! atureu-vos! que acaben de buidar la piscinal

La Garriga i el tren

No vos faré avui un article politic, amics de «El Congost». Tal vegada ho faci un altre dia.

Pero no sols es patriotisme el que es essencialment politic. Tot el que tendeix a descobrir un nou valor català o a augmentar-lo, és també obra patriòtica.

I un valor català en potencia, podriem dir, un gran valor, que si fa anys que es conegut i apreciat no ha donat de bon troç tot el rendiment que deuria es: La Garriga.

Estació de muntanya. Clima sec. Aire pur. Lloc de repós. Ambient sedant i tonificador...

Difícilment es troba un lloc semblant a una distancia tant curta de Barcelona.

Les grans metròpolis necessiten, situades a distancies prudencials, estacions de diverses índoles.

En un aspecte compleix avui aquesta finalitat Sitges. Tots veiem el que Sitges ha esdevingut. Es indubtable que com a estació de platja hi ha en la Costa Brava dotzenes de llocs més atractius. Però ¡la distància! La metròpoli necessita aquests llocs en punts situats a distancies que permetin l'anar i venir diàriament. Això es el que ha fet de Sitges un lloc deliciós, on avui es obligat de portar-hi tots els forasters que visiten la nostra terra.

I una cosa semblant deuria ésser La Garriga, en l'aspecte d'estació de muntanya.

Formen legió les persones perjudicades per l'humitat del clima de Barcelona; son molts els qui han de sortir de la capital i no els prova o no els convé la platja.

I com que la majoria d'aquests es veu privada d'anar a instal·lar-se als llocs pirinencs, per que no pot perdre el contacte diari amb la ciutat, un lloc com La Garriga resol el problema.

Hi ha, però, un gran obstacle que s'oposa a que La Garriga sigui el que son tants llocs deliciosos de l'estranger i el que es algun dels llocs de la nostra costa: **un bon servei de trens.**

Jo ja sé que als naturals de La Garriga i als que en son estiuejants antics, el servei de trens actual els hi sembla excel·lent, perquè el comparen amb el detestable que tenien fins fa poc.

Però amb el servei actual mai no sortirà La Garriga de la mediocritat en que viu avui. Una millora en el servei de trens li donaria un increment que no sospiten pas els que puguin ésser més optimistes.

Hi hauria d'haver, durant tot el dia, un tren cada hora; i tres o quatre d'aquests trens haurien de fer el trajecte de

La Garriga a Barcelona directament, d'una sola correguda, sens aturar-se enlloc. L'altre companyia ha establert aquests directes d'estiu: Caldetes - Barcelona, Sitges - Barcelona.

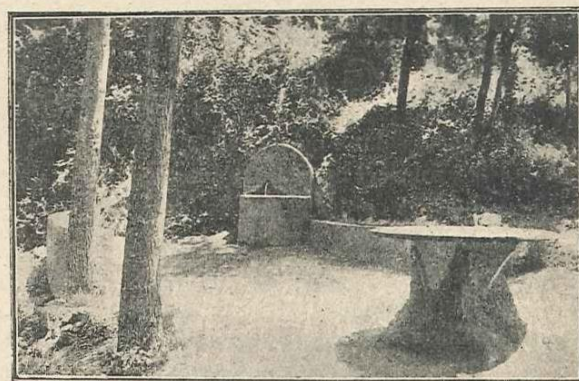
Es un programa ben senzill, que han sapigut resoldre a tot arreu: més trens; menys temps en el trajecte; supressió de parades (jaquelles horribles tres estacions de Moncada! jaquell St. Andreu!); regul·lritat en les sortides i arribades (igaire be ni per excepció arriba un tren a l'houral); lloc en els trens per a tots els passatgers (lés una vergonya veure constantment viatgers drets!); bitllets d'anada i tornada a preus reduïts...

Es dirà, tal vegada, que la perfecció sols podrà llogar-se construint la doble via. Jo contestaré que sens ella pot millorar-se molt. Però es clar que, a la llarga, serà necessari construir-la. I bé: s'ha fet fins a Sitges; s'ha fet fins a Manresa; s'ha fet fins a Mataró; s'està construint ara fins a Llinàs. ¿per qué no s'ha de fer fins a la Garriga? L'Ajuntament, els propietaris, els industrials, els estiuejants, els Casinos, les entitats polítiques, l'Atracció de forasters... haurien de fer d'aquesta qüestió un ideal col·lectiu i no parar fins a conseguir-ho.

No hi ha negoci més lucratiu per a un poble que el turisme.

J. VALLÉS I PUJALS

Diputat al Parlament de Catalunya.

FONT DE LA PASSOLA

Un dels més bells indrets del nostre poble.

LA NOSTRA

SANT GUIM

per Tomàs Roig i Llop

Sant Guim és un poblet tot esparvillat que cabrioletja ran d'una timba de les Guillerries, si cau o no cau damunt el ventre ample i fecund del riu Ter. El caseriu s'estén de cara al sol, en alegre desordre; per això, les seves ales —els teulats— rumbegen el punt dolç d'una morenor infinitament matisada de molsa i llicorella.

I al bell mig de Sant Guim s'alça la torre del campanar, blanca, esvelta, gentilíssima, com un lliri qui hagués crescut en una flota de roveiols.

A l'hivern és un poblet com tants d'altres, nu, amb el plugim de la tristesa a les espatlles, amb molt fang i vent i unes pedregades que fan tremolar els grandiosos roquisers dels voltants. Cap al tard, l'hostal s'omple de fum i de fletomies ensopides, i els diumenges l'escorrialla de la joventut que *encara* no ha baixat a ciutat, descabdella a la sala, amb un manubri asmàtic, quatre balls endarrerits.

Quan el fred talla, aquesta és la vida de Sant Guim. Però així que la terra fa un gran sospir esclaten fulles als arbres i agafen els camps llur tendra color primaveral, veureu que la vida truca a cada porta; les portes s'obren de bat a bat, que ja és l'hora del sol per els vells i la mainada, i la tristesa fuig, perquè arriben a cavall del temps el gust de totes les fruites, l'ombra frescal dels castanyers, el clarí de les fonts desitjades, i, pel damunt de tot, la joia d'un cel blau, límpid com una mirada d'infant, somni diví de llum, inefable somni....

Una poesia inèdita del Canonge Collell

MADRIGAL

a una garriguenca

Quan sobre'l pit Elena
acarones el màgic instrument
i de ses cordes el teu arc destrena
les notes que extassien al oient,
jo penso que'l secret de la mestria
que'ls rajolins frescals de melodia
fa brollar de son frèvol violí,
és que en la corda que ferida sona,
amorós i vibrant, també hi ressona
el batec d'un cor tendre i femení.

† JAUME COLLELL

La Garriga, 22 de març de 1924.

REFLEXES

Jardins

I

Era l'hora trista d'un matí sense sol. La pluja havia caigut amb fúria davant el jardí—el jardí de les moreres, dels baladres, de les hortensies. Havia doblegat les branques i havia arrancat les primeres fulles: la terra era flonja com un coixí.

Va apropar-se al banc, moll encara, del camí de les moreres. Anava a cercar records? Volia rebejar-se en l'enyorament?

Els ocells passaven en silenci i queien de les fulles gotes com llàgrimes. Mirava, de lluny, el pedriç de la terrassa on havien desgranat els llargs diàlegs de les nits de lluna; mirava els baladres que havien fet sostres de flors sobre el seu camí i mirava encara aquella hortensia que l'estimada i ell havien besat el dia de llur separació. Tots els arbres eren amics, tots els camins records.

I aquest matí al cel tornava a ésser trist com aquell dia de la separació. Va ésser, també, de prés d'una nit tempestosa i tant bon punt es trobà sol vingué al jardí: ja s'havien perdut les olors de flors i les fulles començaven a envellir. Per la tardor quan les fulles anaven a morir sentiren com s'aviva aquell amor i al separar-se els estimats s'apropaven més i més llurs ànimes.

Un matí sense sol. La pluja de la nit ha batut el jardí. Es respiren olors de tardor i a tots els camins ha començat l'escampadissa de fulles grogues. El cel s'ha anat enfosquint i a l'hora d'alçar-se el dia el món va a morir de tristesa. L'estimat arrossega el seu enyorament pel camí de les moreres i a la galta de cada fulla veu lliscar una llàgrima de pluja.

II

Em sorprengué veure'l com passejava per les avingudes del parc en nit de revetlla. Una gentada enorme s'aplegava a les barraques plenes de lluminàries i al peu de les grans bastides metàliques per on les vagonetes plenes de gent xisclaire s'esmunyien giravoltant fins a precipitar-se a l'estany plé de tremolins i de reflexes, mes jo ja vaig endevinar que ell restava isolat i solitari al mig de la multitud i que, mentre la gentada es divertia, recollia—per a ell tot sol—les dolces sensacions de la nit als jardins, esquivant les lluïssors dels focus elèctrics per poder veure, entre els brancatges, alguna estrelleta del cel.

Passà davant la parada de l'Equilibrista, d'aquell home de les cent piruetes—samarreta vermella, cabell caragolat i bigoti opulent—que és alhora somrient i seriós, groixut i flexible, aquell home meravellós que fa anar els pesos de cinquanta quilos com si fossin plomes d'ocell; que tant li és caminar amb els peus com amb les mans i al qui tan escauen les demostracions de grans forces a mandíbula closa com la filigrana de les mes imprevistes delicadeses.

Passà davant la parada de l'Equilibrista i sense deturar-se, arribà al Carroussel. La màquina giravoltava i l'orgue automàtic perforava les orelles amb unes trompetes apocalíptiques mentre els cavalls enravenats feien la cursa circular. A toc de campana—finida la cursa—els genets descavalcaren i els braus corcers, balancejant, semblava que panteixessin.

Fou aleshores que el passejador solitari reparà, a la façana de l'orgue, un rengle de figures posades com apòstols al pòrtic d'una catedral gòtica; unes amables estatuetses de cartó i purpurines, èrtiques i somnolents, amb el cap lleugerament alçat i l'esguard fit a l'espai, com si també esquivessin la lluisor dels focus elèctrics i cerquessin, per entre les branques, el tremolor d'alguna estrella del cel.

Quina troballa pel passejador solitari! Ja no es sentí isolat al mig del bullici; les figuretes de cartó i purpurina li feren delicada companyia i amb elles—absents de la festa—compartí les dolces sensacions de la nit als jardins.

M. B.

Un vici de lamentable transcendència

per Manuel Pugés

Un dels vicis que cal combatre amb més energia i persistència, en política, és l'abstencionisme. D'aquest mal n'han patit molt, i en pateixen encara, els elements socialment conservadors, correntment compresos sota la denominació de dretes. Si entre ells hi comptem, com es de llei, bona part de catòlics, haurem de retreure la frase evangèlica que els fills de la llum es mostren de vegades menys diligents que els fills de les tenebres. A la banda esquerra no hi sol haver pas de bons tantes falles en l'exercici dels drets polítics. I per això s'esdevé que, sense que la ideologia esquerrista pugui comptar amb l'adhesió de la majoria dels ciutadans, hem d'ésser governats, o, millor dit, hem de sofrir el jou dels qui la sustenten. No son solament els vots de llurs correligionaris els que els donen el triomf; a aquest triomf contribueixen, passivament però amb positiva eficàcia, tots aquells qui per negligència o per altres motius indefensables comodament s'abstenen de votar. Aquests no tenen excusa, com no la té el suïcida.

Ara toquem les conseqüències del comportament de molts entre els quals potser hi ha els qui mes adoloridament es la menten. No veuen, però, que per a tenir dret a la lamentació, a la protesta i a la crítica, cal haver complert sempre com a ciutadà exemplar. Qui es queixarà d'un mal, si no ha fet tot el que podria i devia per a evitar-lo? Cal no perdre de vista que el règim democràtic implica la participació activa, directa o indirecta, de tots els ciutadans en la marxa de la vida pública. Quan un nombre considerable de ciutadans practica l'abstencionisme, el règim resta automàticament adulterat. Podrà conservar encara per temps indefinit les formes democràtiques; però, de fet, haurà degenerat en dictadura oligàrquica. Es actualment altra cosa, per ventura, el nostre Govern? La prova que no es res més que això, la tenim en la seva mateixa política. Així veiem que, en comptes de governar de cara a les conve-niències del país, no fa sino doblegar-se a les exigències d'una classe determinada i atendre els interessos de partit. Això no pot tenir remei sino amb una participació amatent de tots els ciutadans, organitzats i disciplinats, en les lluites polítiques i, en general, en totes les diverses activitats i manifestacions de la vida pública. Contra el pecat de l'abstencionisme, cal que prediquem constantment, amb la paraula i amb l'exemple, la virtut de la intervenció.

Avant "Congost"

per Adrià Gual

Uns amics de 'CONGOST' m'han pregat de consentir que el meu nom fos estampat en el número extraordinari de la seva publicació.

Aquest prec m'honora abastament, i no podia ésser desatès per a mi, que tant m'interessa per les iniciatives joves. Si aquestes iniciatives son demés, promogudes en ambients de les meves preferències saben, encara, de guanyar-me el cor amb més avidesa.

De La Garriga, essent un lloc propici als ambients que saben captivar me afablement, m'interessa tot allò que es produeix en el si de les seves activitats, i em faig un deure de correspondre-hi a la mida de les meves forces. Però, deixaria ara, de complir amb el deure que els meus sentiments m'imposen, si em despen-gés amb un article protocolari per tal de sortir-me del pas.

D'altra banda, la manca de temps m'impideix de fer quel-com acurat en concordància dels meus propòsits.

Que podré doncs fer per tal de complaure als meus companys? N'hi haurà prou en dir-los-hi *que hauria volgut fer?*

Valdrà per alguna cosa l'intenció posada en clar, d'allò que no he pogut realitzar? I heus ací per on poso a contribució d'una cosa no feta, l'imaginació d'aquells que l'esperaven de mi.

Tracteu de penetrar el fons del meu esperit, i volgueu descobrir-hi, el que de bon grat vos hauria dit si el temps m'ho hagués permès. Però del que no dec passar-me, malgrat tot, es d'encoratjar-vos en la vostra tasca empresa.

Publicar un paper imprés, amics meus, significa una gran responsabilitat contreta enfront d'amics i de contraris,

La superioritat que, vulgues que no, enclou, pel fet de la seva divulgació, reclama seny i convicció. Seny i convicció que vol dir fortitud provinent d'un gran sentit de moderació i de justícia.

En disposar d'un paper imprés, molts es creuen posseir un instrument de dominació: s'equivoquen. Si el paper imprés no serveix per a intentar d'acoblar i armonitzar les múltiples disparitats que fatalment es produeixen en la vida dels homes aplegats en comunitat, valdria la pena de prescindir-ne, per quant pel desacord, n'hi ha prou i de sobres, amb la paraula baldera i abusiva, tan facil, i característica de la nostra casta.

El seny de parella amb la transigència, pot arribar a fer miracles i es aquesta i no d'altra la finalitat que deurien perseguir tots els papers impressos en contacte amb l'opinió.

Procureu que "CONGOST", vagi per aquests camins: que no tingui per enemics els que no pensen com pensa "CONGOST", i que no s'enlluerni massa amb els que se li declaren amics incondicionals: que treballi en profit de les orientacions que millor escaiguin a tots i a tothom, salvadores per a uns i altres, brollades del bon intent i del bon sentit, amarades d'amor patri, i profundament humà.

Jo sé molt bé, amics meus, que no son pas consells el que demanaveu de mi, però el concell se m'ha fet escàpol.

Perdoneu-m'ho. Si no en teniu menester millor que millor. En tots els cassos estimeu-ne la bona voluntat, i rebeu l'abraçada encoratjadora i amical que amb aquestes lletres vos trameto.

Avant "CONGOST"!

Vacances a La Garriga

per Rafael Gay de Montella

El simpàtic bi-mensual "EL CONGOST" que un estol de joves de La Garriga publica quizenalment em demanen unes ratlles per una edició extraordinària del quízenari amb motiu de la festa major. Accedint al prec amable, vos parlaré de les probabilitats que te La Garriga d'esdevenir un dels centres més atractius per als que durant l'any tenen que sofrir el *surmenage* que ocasiona el treball de la ciutat febrosa.

En primer lloc te la posició. L'admirable planúria del Vallés s'extén als seus peus i concentra en La Garriga tota una xarxa de rutes generals i provincials que ofereixen les major facilitats per a traslladar-se en poca estona a la Plana de Vic, a les Guillerries, al Moyanés i a la Costa de Llevant. Es indiscutiblement centre radial *rou-tier*, que permet una varietat d'excursions a peu i en automòbil com poques poblacions de Catalunya ofereixen. En segon lloc, te l'altitud mitja per ésser un gran centre climatològic, ajudada d'un grau de sequedat que allunya tota humitat i sobretot de boira baixa que durant l'hivern plana el Vallés baix. En tercer lloc té la pintoresca i vella abruptesa dels voltants rodejats de mases arbòries i de valls frondoses regades per corrents si no abundoses, ben constants i enriquides per fonts i veus que són tot admiració dels forasters.

Tot això te un valor que no es pot mesurar en pessetes, però pot produir-ne moltes si lligats tots els elements en un pla d'explotació racional dels elements susdits, es posen en marxa per a conseguir un resultat positiu. Abans que tot La Garriga hauria de desfer una preocupació del element foraster que la visita o hi sojorna solament a l'estiu. La Garriga te les més grans condicions per ésser un lloc hivernal, tant o més que un lloc d'estiuatge. Cal que les cases es posin en condicions (calefacció, aigua, serveis sanitaris), per a conseguir atreure la colònia hivernenca que hauria de donar a La Garriga tants o més guanys que la colònia estiuenca. Pensin a La Garriga que hi són a centenars les famílies a Barcelona a les quals els metges, per tractar alguna persona delicada, recomanen un clima sec i d'altura mitja, com és La Garriga, i que també són moltes les famílies que per raons de benestar desitgen per passar l'hivern un lloc acomodat, i proper de la capital per anar a compres i diversions i al mateix temps separat d'ella, per a gaudir de tranquil·litat i de repós. I pensin finalment que son moltes les famílies que viurien a La Garriga, amb preferència a altres poblacions dels voltants de Barcelona, si trobessin en ella a l'hivern, una serie de comoditats i de confort per romandre-hi agradosament, fugint de despeses a les quals obliga la vida barcelonina i dels impostos que cada dia agreuen més els pressupostos familiars.

Pot ésser doncs La Garriga una estació climatològica aprofitable hivern i estiu. Aquesta perllongació de temporada, produiria al comerç de La Garriga, un repartiment de guanys enrasats tot l'any, sense necessitat d'extremar preus ni alterar-los en cap època. I entorn d'aquesta indústria turística de tot l'any que repeteixo, cap més població de la muntanya a Catalunya pot oferir, podríem viure incrementades totes les branques del comerç, la indústria del transport automobilístic i sobre tot la del ram de construcció que tant havia acreditat als obrers i artistes que en ell intervenien. Arreu del món, en els centres turístics, van agermanades l'amabilitat en l'acolliment del foraster, el bon tracte en hotels, botigues i serveis, la facilitat en servir-lo en els seus capricis i fins exigències, per la raó de que tot es converteix en guanys de serveis pagats a qui els presta, i en un reclam i una intensificació de propaganda de les bondats de clima i de les belleses naturals del país que es transporta practicament en l'arrelament d'un nou enamorat que mana construir un xalet o una casa d'habitació. Tot això te La Garriga per a poder treure'n un gros partit. Cal només que es proposi aconseguir-ho amb l'unió de tots els elements corporatius i privats.

— Em sembla que m'he ficat de peus a la galleda.
— Sant cristià...! jo que hi tenia el porró en fresc.

Una visita a Mossén Ramon Garriga

EL RELIQUIARI DEL POETA

Tarda lluenta de juliol. Per entre el brancatge ombrívol fem amicalment la nostra via. Tot resta enrrera. Fins la nostra petja que s'enfonsa en la carretera llatzerada. Samalús. Un xiprer vesteix la portalada de l'Església. Fidel guardià que li dona caire d'ermita. Caminem. I lluny —ensotada en l'arbreda— la caseta, el niu, el lliu blanc, molt blanc del poeta. Acostem-ros-hi, amb ulls clucs lladra un gos. El jardinet i l'horta; dos bells amors que esclavitzaven el poeta. Romanins i farigoles i clavells i roses i plantes exòtiques. Tot s'emmiralla en un llac on peixos vermells enjogassats, hi fan bombolles. Per tot arreu flors i flors i flors de coloraina diversa. Sota el parral ombrívol, arredossats al mur parlem amb el poeta. Soc un esclau—ens diu Mn. Garriga,—em dol haver esmerçat la meua vida en bastir quatre parets que m'esclavitzaven. Fugint del traït de la ciutat bastí el meu niu en plena natura. Volia copsar-la d'aprop, sentir-la i cantar-la. Llibertat, llibertat buscaba i —joh dissort!—he romàs un esclau del meu reliquiari. Llavors el cant flautat i melangiós d'un tòtil distreu el poeta i els seus ulls, oberts, miren esmaperduts.

Entrem després en el petit museu. Es un reliquiari que guarda tresors de bondats i afectes, de penes i tristors. Els

maons que el basteixen, la mà de l'artista els posà un per un. Més tard, una filigrana de joies preuades han tapissat i decorat aquell fons blanc. Retaules, imatges relleus i quadres i rosaris i goigs i bustos i capitells i llibres. En Llimona, l'Arnau, l'Apeles Mestres, en Bertrana... un a un enfilaren les perles i rubis d'aquest formós reliquiari. Fins una ocellada que hi canta cançons en els dies alegres bo i posant-se a les mans d'un Sant Francesc. I allà uns peixets multicolors que transparenten la llum amb un Sant Antoni que els hi predica. El menjador i el rebedor son admirables. Però on es desperta el desig de soletat és en la capelleta. Petita i baixa, com un ninxol de les catacumbes amb claror groga i verda esmortuida. Capitell i volta romànica; en l'angle, els rosaris de la mare del dia dels desposoris i un gerret que els regalaren quan eren pobres, molt pobres. La mesa de l'altar és el banc de fuster del pare, amb el que pujà la carrera de tres fills. I—joh maravel·la!—l'escolanet quant toca a *Sanctus* fa dringar el cargol del banc com homenatge a la memòria del pare cristià.

Després en el despatx, on tot respira art, Mn. Garriga ens declama la següent poesia.

De cara al cel

ESTRELLES

Adéu! ja el sol s'acluca...! El dia mor.
Tímid s'encén l'estel de l'hora-baixa;
—aquella mística claueta d'or
amb que la nit li tancarà la caixa.
Del lluminós verger que enflora el cel,
son jardiner, sovint sembra la terra
—on tot és erm i misera desferra—
llavors,—¡qui sap!—despreses d'un estel.
Cada llavor, ens duu el flam d'una idea,
l'artista la recull i amb ella crea.

Totes aquestes estrelles
que cauen del cel endins,
quan arriben a la terra
s'hi desfan en mil bocins.
D'ací venen les lluernes
que ens enjoien els camins.

Gloses de la lluna

LLUNA NOVA

Lentament es pon el sol
i agonitza prest la tarda.
Pels infants que porten dol,
i sumiquen de basarda,
—ja que els manca el dolç consol,—
com un Àngel de la Guarda
lluna-nova emprén el vol.
Diana amb sa llebrera
va de cacera;
per arc, pren la lluna clara
i, joh, maravel·la!
cada volta que el dispara
cau una estrella.
Les veles ben esteses a tot vent
navega coratjós, pel cel rogent,
un núvol d'or, amb aires de fragata.
No arriba encara a port, allà al Ponent,
i ja amolla lentament
la seva àncora de plata.
¡Ai, Dimecres de Cendra!
La teua lluna tendra
em fa pensà amb la Mort que va a galop
dins la fosca, com gola de llop....
Parracs de boira blanca per mortalla,
i al cim de tot, la punta de la dalla.

Quart creixent

El cel d'aquesta tarda
s'ens torna com d'argent,
els nuvolets de nacre
hi son joguet del vent.
Ja surt la mitja lluna
avui al quart creixent.
Els grills tots fan musica
dins l'horta i pel quintà
com si donessin corda
al dia que vindrà
Heus ací l'hora dolça,
l'hora del berenà;
pels infants que no en tenen,
la lluna des del cel
els ofrena sa llesca
de pa sucada en mel.

Lluna plena

Roja, al cim de la carena,
va sortint la lluna plena.
Quan s'adona que l'amor
al ponent traïdor s'amaga,
resta presa de dolor.

L'oreig fi del capvespre l'amanya
i un nuvolet rosat li aixuga el plor.

Lluna plena, tota sola
dins la nit va fent camí.
Jo diria que es la mola
d'aquell eteri molí
que ens prodiga la rosada
i la gebrada del matí;
la farina immaculada
que, pel goig de l'esperit,
mol la lluna mentre és nit.
De matí, la lluna es pon:
jo li dic: «Per que te'n vas?»
I ella plorant ja em respon:
Si ho sabesses, soc de glaç!
Caic de son i estic malalta
d'aquest sol que poc a poc
amb els seus llavis de foc
ja m'ha fosa mitja galta.»

Minvant

Al cel, —color de mel i de maduixa,—
la lluna, amb fil de plata, m'hi dibuixa
la fina silueta d'una orella
que, per racada, oïda! porta una estrella.
I si la fantasia no m'enganya,
veig que al serrat s'acosta amb galania
per escoltar millor la sinfonia
que brolla, en fer-se clar, de la muntanya
Diu que l'Angel rebel
per no caure del cel
s'arrapava tant fort
a la volta estrellada,
que encara, per record,
hi lluu la seva unglada.

Ara al matí, la lluna se'm perfila
tan prima a l'horitzó, que és una cella,
i com un ull que bo i morint vigila,
s'acluca, sota seu, l'última estrella.

R. GARRIGA, Pvre.

Quan sortiem, moria ja la tarda. "L'estel de l'horabaixa" s'encenia timidament I el poeta escoltava amb fruïció la seva música preferida; la flauta del tòtil i el somicar del grill. Mes enllà els espetecs de la ràdio escarnien la natura. Ens despedirem, i les granotes del llac rondaven. En creuar el torrent creixia en nosaltres la melangia i la basarda. El repic de cascabels ens feu adonar que no anàvem sols.

En passar per davant l'Església de Samalús les campanes tocaren l'Angelus.

ERNEST ROS.

Entusiasmes passatgers

Diverses vegades comentant algunes de les falles psicològiques que es recreen al nostre poble, s'ha hagut de convenir que una de les més arrelades és la manca de continuïtat que s'observa en les obres empreses, ja siguin aquestes d'un aspecte cultural, artístic o esportiu, etc.

Un observador d'aquest fet, que amb més o menys variants s'ha repetit infinites vegades, ens deia que obtindria fama d'home llest aquell qui tingués prou traça per anar oferint al nostre públic, (sempre àvid de coses noves) una novetat cada quinze dies i que aquesta novetat fos com més cridanera millor. I és que en la major part de les ocasions, existeix una confusió entre el fàcil engrescament que és foc d'encenalls, i l'entusiasme veritable, que exigeix sacrificis.

Avui molt més que abans, hi ha una veritable crisi d'ideals i d'entusiasme. El nombre dels panxacontents és infinit. A la majoria no els hi demaneu col·laboració a l'obra que volgueu desenrotllar; us dirán que ja tenen prou mals de cap. I si després de molts esforços obteniu l'enrolament més o menys crescut d'un nombre d'adeptes a qui heu pogut encomanar el vostre entusiasme, a aquests els agafarà una febre momentània que els portarà a voler desplegar una activitat dinàmica. No els deturèssiu pas!... Porten l'empenta de l'entusiasme (encara que sigui passatger) i no convé tallar-los-hi les ales. Després, massa que vindrà el tedi i el cansament i quan el temps haurà garbellat ben bé les coses podreu observar que si d'aquella actuació en resta alguna cosa, haurà estat producte d'aquell primer engrescament.

Es clar que aquests entusiasmes fugissers que hem observat no son solament imputables al nostre poble. Potser és un defecte propi del nostre temperament meridional. Ja és ben de doldre però, que moltes iniciatives que començaren amb una empenta formidable i que semblava havien de tenir una vitalitat exhuberant, al cap de poc temps i sense causes plenament justificades, hem vist com aquells primers entusiasmes s'afebliren, i seguint una corva descendent cada vegada més pronunciada acabaven quasi al no rés.

"L'entusiasme és la sal de l'ànima",—digué el malaguanyat mestre Vives en una memorable conferència— Però l'entusiasme per ésser efectiu ha d'ésser sostingut; l'entusiasme ha d'ésser valent per a vèncer tots els obstacles i prosseguir la ruta que s'ha traçat fins a assolir les fites de l'èxit. No pas aquell entusiasme momentani que solament és produït per frapar en ocasions determinades.

Aquest fals entusiasme que no condueix enlloc i que és el que es prodiga més, és com l'espectacle d'uns focs artificials: molt brillants i engrescadors amb llurs espetecs i lluminàries de colors, moltes torrentades d'or i pla'a, i una profusió d'estrelletes resplandents que son l'admiració de xics i grans. Però així que s'acaben les metxes i s'ha esvaït l'eco del darrer tró, ja s'han fos les estrelletes i els coets, han parat les rodes virolades, i de tot aquell devassall de llum enlluernadora no en resta més que un esquelet de fustes i canyes mig cremades, per llençar. CLARK

ASSAIG D'HIDROLOGIA

ELS BANYS TERMALS A LA GARRIGA

Es sabut que La Garriga és una de les poblacions més boniques i més concorregudes arreu de Catalunya.

Ha anat creixent d'any en any d'una manera visible la seva importància.

Els bitllets despatxats en l'estació del Ferrocarril, durant l'any 1892, eren en nombre de 22 mil i el passat 1932, foren de 118.229, ço és en 40 anys 96.220 de diferència en més (1) Així almenys demostra més mobilització ferroviària i més afluència de forasters-estiuers.

En canvi, la població balneari ha disminuït notablement. En el referit any 1892, era aproximadament el nombre de banyistes de 700 a l'any, i ara no arriba de bon tros a l'esmentada xifra.

A que és degut això? Fora llarga la tasca d'estudiar les causes que l'han produïda i per altra banda no és nostre propòsit el publicar un article de crítica i controvèrsia. Sols debem dir que són moltes i llurs motius molt variats els que ho han produït.

Els anàlisis dels diferents manantials són fets els anys 1868, 1876 i 1880, que fou l'últim del que en tenim coneixement.

I l'any 1889 foren fets els anàlisis dels manantials del Sr. Nualart i del Sr. Poy. Es a dir han transcorregut 44 anys d'ençà dels últims anàlisis.

Quines són les principals indicacions de les aigües de La Garriga?

Les aigües minerals de la nostra població eren ja conegudes dels romans (2). Com de totes les demás aigües calentes la indicació capdal per a que fou aplicada l'aigua de La Garriga, era el reumatisme. Més tard, l'any 1902 aproximadament, el Dr. Manzanegue, director aleshores dels nostres balnearis, fou el primer que donà a conèixer les immillorables qualitats dels banys de La Garriga, per a les malalties de la pell, de formes pruriginoses, etc. (3). I per últim, l'any 1909, l'autor d'aquest article va indicar els resultats positius que s'obtenen amb les aigües termals de La Garriga, en el tractament de l'*enteritis mucomembranosa*, essent els resultats tant brillants com els obtinguts amb les renomnades de Plombier, per dita malaltia, principalment la anomenada *Source Savonnense*, que no poden ésser més iguals. Malauradament hem de dir, que pràcticament cap propaganda mèdica s'ha fet en aquest sentit per quins la tenien que fer, a la classe mèdica. Tant sols vaig ésser jo, que ben llunyana intervenció tenia el que va publicar un petit opuscle, pagat del meu peculí particular l'any 1909 anomenat «Las aguas termales de La Garriga bajo el punto de vista de la moderna Hidrología Médica.»

Tampoc vull fer cap comentari del perquè del mutisme en que s'ha tingut i es té aquesta nova indicació dels nostres manantials, que tant de bé hauria fet a molts malalts i tantes entrades hauria proporcionat als establiments de nostra població.

A que són deguts els efectes gúeridors dels nostres banys?

Les aigües de La Garriga són denominades per la classificació oficial: «Cloruradas sódicas Termales

azoadas débiles» i segons ell són indicades per el reumatisme, neuròsi, dermatòsis i paralisi.

Emperó cal que sapiguem nostres llegidors que de Cloruro-Sòdic solament en conté 0'15 centígrams per litre, segons l'anàlisi practicat l'any 1880 per el Dr. Codina, que és el que en conté més; quantitat insignificant per a produir cap efecte guaridor. Els alemanys, a les aigües com les nostres les anomenen «Acrotermes», o termes indiferents.

No sembla, doncs, que la seva composició química, pugui produir cap efecte a l'organisme.

Alguns creien que els seus efectes gúeridors deguts a la matèria orgànica que conté, i que anomenaven «glerina», matèria que segons deien provenia probablement dels sediments de «turba» que atrevessaven les aigües al subsol.

Peró els moderns descobriments de la Química física i principalment els relatius a la radioactivitat i els Gasos rars de les aigües termals i minerals han trastornat per complert la Hidrologia.

La índole d'aquest article ens impedeix poder-nos estendre en aquesta matèria científica com fora nostre desig. Sembla que la més segura de les seves qualitats sedatives són degudes a la radioactivitat.

Molts exemples podriem aduir amb relació a ço que acabem de dir. En el nostre folletó abans esmentat trobarà el llegidor, un resum de les dades dites, i en altres llibres sobre la matèria podrà si vol, ampliar llurs coneixements.

En resum, que les aigües termals de La Garriga, deuen llur efectes gúaridors, a la temperatura, a la matèria orgànica i principalment a la seva radioactivitat amb els seus gasos rars: el criptón, neón, xenón i helium i llurs emanacions.

Primitivament hom creia que les qualitats guaridores de les aigües minerals, eren degudes als llocs on neixien, després s'atribuïren a l'acció tutelar dels deus; Quan Levoissier i després dels anàlisis químics, a les substàncies que contenien les aigües, mantenint-se ferma la teoria química fins que amb el descobriment del radi i dels gasos rars fou substituïda per la de la radioactivitat; avui dia ja estem més enllà, a la de l'estat coloidal. En l'esdevenidor, sens dubte, això haurà caducat i seran altres les teories que vindran a explicar el perquè les aigües tenen efectes benefactors. Fet i fet, però, sigui pel que sigui els que més ens interessa, és que tinguin aquests efectes gúaridors.

Gonzal Planas i Vives.

Metge consultor en aquesta població.

(1) Aquestes dades les debem a l'amabilitat del Sr. jefe de l'estació D. Manuel Delgado Garcia.

(2) En una casa que existia on brolla l'aigua termal (veritable pou artesià) i que serveix per alimentar els banys de l'establiment Blancafort, i anomenada Can Casellas, existien no fa gaires anys encara les dites banyeres romanes en forma de cabells, de pedra.

(3) «Los baños termales de La Garriga en las afecciones cutáneas» (Segunda edición, año 1903.)

Full femení

Salutació

Avui us oferim, amigues, una pàgina femenina i l'encetem amb una salutació afectuosa i amb un fervent desig de que sia grat a Deu que en les seves ratlles hi trobeu, un armònic trenatge, un goig, un esplai i un servei.

Tant de bò que aquesta ofrena no sia una cosa isolada sinó l'inici de moltes altres pàgines femenines, que trobant acollidor estatge en el nostre periòdic, apomellin les flors del nostre pensar i del nostre sentir.

Més, per a fer realitat aquesta bella il·lusió ens calen bones amigues que amb llur col·laboració ens ajudin i ens encoratgin.

A les que avui ens haveu honorat amb vostres treballs ens plau manifestar-vos el nostre regreïment més sincer.

Matinal

Tot just el jorn esclata
i té un besar de foc
les flors de la cascata
esclaten poc a poc.

El sol amb l'aigua juga
brodant-la de colors
l'ocella mig poruga
s'amaga entre les flors.

Els peixos joguinegen
seguint els brins de llum
les flors es balancegen
bressant el llur perfum.

Es l'hora lluminosa
un bell matí de juny
i espera cada cosa
l'amor que no és pas lluny.

En l'aigua transparenta
s'esguarda un cirerer
i a sa visió rienta
tremola de plaer.

I un rossinyol hi glossa
l'encís d'un goig tan pur
i en ses cançons hi posa
la mel del fruit madur.

M.ª Teresa de Vilarrubia.

Espurnes

Quan festejaven, ell parlava i ella escoltava; durant la lluna de mel, ella parlava i ell escoltava; ara, després de dos anys de casats, tots dos parlen i els veïns són els que escolten.

Una dona, quan es fa vella?

—Quan ja no s'atreveix a tallar-se els cabells a la "garçonne".

—Quan respón a la modista:
—“Vostè mateixa” — en preguntar-li de quina llargada vol les faldilles.

—Quan posa amor als gats.

Quan es pensa ésser jove.

Tú, la noia que rius

Poncelleta de rosella sembla talment el traït sagnant de la teva boca. Poncella que s'obra amb la rialla cascadejant. Flor que tremola al riure de la joventut que esclata... Oh tú! la noia que rius, que fas somniar l'agorament de penetrar pel pórtic roig dels teus llavis encesos i besar-te les dents menudes ivorines; tú, la noia que rius i es tot un poema la teva rialla, tú! la noia que vius rient i rius vivint, tú! la petita rosella totjust nada, tú! la primavera, la joventut, tú! la flor, la dona, l'essència de la vida.

¡Tú, la noia que rius...

¡Beneïda siguis!

Roser

Llamí temptador

Jo sé unes bossetes verdes
totes plenes de dolçor,
penjades en la branca
de la figuera gemada
com un llamí temptador.

Jo sé unes bossetes verdes
que s'esquinsen bellament,
i aquell que té la ventura
de tastar llur confitura,
n'esdevé aimador fervent.

Es vermella, com el llavi
que s'hi apropa amb il·lusió,
quan amablement s'esquerda
la gentil bosseta verda
que's pansia al branquilló.

I gaudeix, quan empastifa
la carona d'un infant,
àngel de Déu amable,
que res sap tant delectable
com el fruit que va llepant.

Margaridoia.

Vida femenina

Com és, com deuria ésser

Ve't ací dues preguntes que es formula tot ésser que desitja escatir els pregons secrets, que vol arribar a les causes últimes de la forma i manera d'existir una cosa. Què és tal cosa? quina causa eficient reconeix la mateixa? quina és la seva virtualitat, les manifestacions del seu obrar, l'esclat de sa vida?

Però tantost arribem a obtindre aqueix coneixement, que'l nostre esperit se sent altra volta inquiet, no en té pas prou amb les respostes que la raó i la experiència li han donades, i novament es formula aqueixa altre pregunta, que no es pas la darrera de les que l'ésser pensant es fa en totes aqueixes operacions de caire filosòfic que se li presenten en la recerca de la veritat.

Concretament nos a l'objecte d'avui, com és la vida femenina actual, com deuria ésser? En aquest camí, no pas curt, i en aquest trànsit del que és. a lo que deuria ésser, o al que voldriem que fos, hi trobem una sèrie de regles i un enfilall de preceptes, que són les normes del ben obrar; la pauta de la ruta ideal a seguir; l'ascensió de nostra misèria a la perfecció; en una paraula bé podríem dir que tot això constitueix un tractat d'ètica, una ciència de les costums, una moral. No serà pas endebades que intenti, que intenti sols esbronar aqueix camí, ja que per fer ho degudament es necessita molta preparació, donada la vàlua del mateix.

Com és la vida femenina actual? Ai, que al pretendre una solució a aquesta pregunta no acuden a ma pensa més que paraules de significació negativa. Poc voldria que se'm prenguéss per pessimista, ni menys d'una tendència retrògrada, però crec que totes vosaltres, joventes, a qui d'una manera especial van aquestes ratlles dirigides. vos convencereu, com jo mateixa, de que un sol mot pot ésser la resposta exacta que donem a una pregunta de tant contingut: FRIVOLITAT.

La vida femenina va cada dia més de cara a la frivolitat, que és tal com dir de cara a la matèria, exigint a la mateixa en ídol dels seus afectes, tributant-li un culte digne de millor causa. I fixen-vos hi bé, a mesura que aqueixa vida, buida de sentit, va avençant, també

d'una manera quasi inconscient, caminen vers la ruina.

Que volem esperar d'una jove, per qui el dia no té prou hores per esmerçar-les en la cura del seu cos, en la confecció dels seus vestits, en les pintures de la cara, en les posicions estudiades per tal de provocar l'admiració dels demés?

Quins pensaments han d'haver-hi en un cervell que es mou dins uns cercles tant reduïts, per qui són desconegudes totes les fonts de la fruïció veritable, del goig sense perturbació, de l'alegria sense fi?

Pot estar previnguda per a les lluites que la vida ofereix, i que en la seva marxa oscil·lant periòdicament ens presenta, qui no té esment del que aquestes són, ni dels mitjans de combatre-les?

Pensem que la frivolitat, que equival a dir la vida sense objecte sòlid, la relaxació de costums, la materialització, ha ensorrat a tots els pobles. La història, que no en va es la mestra de la vida, ens posa al davant mil exemples d'aquest ordre. L'imperi macedònic caigué, precisament, quant les costums començaren a perdre el seu primitiu valor i disciplina; i Roma, la senyora del món, l'ensorrà la mateixa causa.

Jo diria de la frivolitat ço que Jules Romain aplica a un altre ordre de coses: "La frivolitat transmet a la societat tota la misèria de l'individu."

Com deuria ésser la vida de nostres joventuts femenines? Del que s'ha dit abans, és dedueix que la trajectòria a seguir ha d'ésser del tot diferent de l'actual; però que, resumint, condense en aquestes dues coses.

Primer que tot s'ha de convèncer la donzella de que la vida, un do tant preciós, quina valor augmenta al venir acompanyada de la raó, no li ha estat donada per emprar-la únicament en coses tant mesquines i restreses, quasi podria dir, en aquelles que són també l'objecte de les relacions entre els irracionals. Nostra vida, en quina formació hi entra d'una manera tant palpable l'element espiritual, ha de viure dins l'esfera de l'espiritualitat, del contrari és com una planta fora del seu element, que marcint-se, marcint-se, acaba per morir.

Dos elements importantíssims formen nostra espiritualitat i han d'ésser cultivats d'una manera conscient per tota donzella que aspiri a la perfecció; són la religió i la cultura.

La religió és, en primer terme, la que més ens aixeca i enlaira vers les regions serenes de la veritat, el bé i la bellesa, és la que ens porta al coneixement del Bé suprem i els seus atributs, la que ens fa veure la petitesse del nostre ésser i ens dona la pauta per apropar-nos, cada dia més, a la perfecció, convertint en bella realitat lo que sols era un ideal.

Al costat de la religió i fent-li de digna companya, hi trobem la cultura, el sentit etimològic de la qual no és altre que el de cultiu de la intel·ligència, ordre en les afecions i mesura en els actes.

El Pare Girard, per qui tota la vida intel·lectual es desenrotlla al voltant del llenguatge, ens ensenya predilectament, diu: "Les paraules són per el pensament, el pensament per el cor i la vida." Si ens hi fixem bé, un element tant material com la paraula, el converteix en font d'espiritualitat, en pensament, i aquest en regla de conducta, que es ço que volen dir les paraules "per el cor i la vida."

Ara bé, qui en el coneixement de la intel·ligència ha quedat enrera, i el seu vocabulari és curt i migrat, compost tal vegada de paraules que no indiquin més que unes relacions limitades, com han d'ésser els seus pensaments, la vida intel·lectual; i com la raó ha d'ordenar a la voluntat, flaca i sense recursos, per posar-la en acció? I això que diem del llenguatge podem dir ho de totes les disciplines.

Si l'home val, segons frase de'n il·lustre doctor, en proporció a l'element espiritual que porta dins, no hi ha dubte que, amb un coneixement sòlid de la religió i amb una formació integral assolirem el cim dels valors i arribarem a la perfecta espiritualització.

En segon lloc la donzella deu pensar que, com tot ésser, *Deu en crear la es proposa un fi*, i que aquest, bé sigui com a mare, com esposa o germana, com sosteniment dels desvalguts o consoladora dels cors angoixats, té que complir-se amb exactitud, amb carinyo, amor i alegria, convergència de que

FILOLOGIA CATALANA

Del abús de la i llatina i del diftong català

De les moltes barrabassades introduhides en l'escriptura del català modern, n'és una de cabdal la abúsio que es fa de la *i* vocal, substituïdora en certs casos de la fonètica *e*. Pot donchs, usar-se com a conjuntiva, no venint davant una paraula començada ab la pròpia *i*; car aleshores resulta una cacofonia repugnant a tota orella ben afinada. També sol usar-se en lo dialecte barceloní, a la terminació dels subjuntius de tots los verbs: *guii, teixexi, reixi*, per més que empobresquen l'idioma. Emperò llà on ja may no deuria usar-se es davant la característica *x* (*xeix*), fora de síl·laba inversa comsevulla que entre vocals és del tot sobrer i que equival a un berret sobre un capell. Veja's sinó en *mateix, ma teixa, deixar, reeixir*, que és tal com cal partir semblants paraules.

Una altra magallada vigent, per dissort, és voler formar diftongs a la castellana, com en *rei, reina, veina, cuina*, etc. Si tinguéssim be en compte que, tradicionalment, may no s'és fet la contracció dels dits mots sense la insubstituïble *y*, tindriem que, sense necessitat de la constant dièresi, de *fru-ir*, ne fariem *fruyim, fruyit i fruyiu*, de *bene-ir*, *be-ne-im, be-ne-it i be-ne-iu*, dextant a la semi-vocal *y* sa funció ben pròpia en *fruyt, beneyt, i reyna, veyna i cuyna*.

Per fi, prou desconexement hi ha encare de la modificació dels diftongs catalans, segons on recau l'accent tònic de cada paraula. Doncs que és regla constant la nostra parla que no tinga capun mot, (no éssent compost) sinó un sol accent tònic. Així d'*ayga* ne farem *aygader, ayguat i ayguera*; de *llenga, llen guatge, i lingüístich*. Per tant, lo qui es vulga dir *Aguadé*, mes valdria que es digues *Aguador*, i llavors tindria son nom del tot castellà. Per la mateixa raó, dels infinitius *gordar i goytar* o *esgordar*, en los llurs derivats, en cahent l'accent tònic, a la primera o segona síl·laba, sobre aquestes caldrà reforçar lo diftong, fent *guarda, esguard i guayta*.

D'aquesta darrera regla, ben catalana per cert podrien pendre exemple los garriguenchs qui solen abusar del *goyta* per *guayta, mira o esguarda*, com a la forma més literària.

ANTONI BULBENA.

La Garriga, 18 Juliol del 1933.

N. de R. El gramàtic senyor Antoni Bulbena ardent defensor de l'ortografia catalana antiga, ens envia aquest article que publiquem respectant l'ortografia original de l'autor.

aixó ha de portar-la a una felicitat perenne. Altrement seria destruir l'ordre de les coses, millor dit seria deixar que es realitzessin per si soles. Com caminaria un tren, que a cada punt trobés les vies en desordre o interceptades? Sols després de molt temps, potser arribaria a terme. Aixó mateix es el que passa a les joventuts que no volen saber quin és el deure i no tenen tant sols esment de sa missió.

Ajuden al compliment de la missió individual de cada una, el pensar-hi sovint, al fer actes de desig, el no posar obstacles al seu desenvolupament, el lluitar amb fermesa contra tots els paranyes que es presentin, en una paraula, el voler, que, no endebades s'ha dit que del voler en surt la potència.

Per tal de remarcar millor els conceptes d'aquestes lletres, acompanyo el següent esquema:

VIDA FEMENINA	Cóm és?	Frivolitat	Vida sense objecte sòlid. Relaxació de costums. Materialització
	Com deuria ésser?	Trajectòria a seguir	Religió. Cultura. Espiritalització. Valor de vida Compliment de la missió individual Estudiar nostra missió. Pensar-hi sovint. Voler-la complir

Veritat que el programa és bonic? A complir-lo doncs, a fer cada una, el que estigui de sa part, amb la convicció ferma que, de la suma del bé individual en surt el bé social, la regeneració de nostres llars, el goig del nostre viure i la felicitat, que és, en últim terme, nostra aspiració vivent.

X. X.

ESPORTS

FUTBOL

Notes històriques del nostre futbol

Som a la Festa Major; La Garriga retrobant el seu natural optimisme treu les seves millors gales per a llençar-se vestida de festa, amb sana alegria, amb íntima joia i sense estridències, a celebrar la més típica i popular de les festes; Festa Major de 1933, sigues benvinguda!

I és que la Festa Major arriba cada any saturada de tants records passats, de tradicions tan arrelades que si hom arribés a arrancar-ne alguna, si del programa o calendari que instintivament o rutinaria tots portem dintre nostre fet anys ha, n'enterressim algun detall, junt amb aquest, enterrariem un fragment de l'ànima del mateix poble, car tot l'encís de la Festa Major neix a l'escalf de la tradició que porta dintre seu.

Improvísariem una festa, de tres dies farcits d'esdeveniments de tota mena i no ens portarien al cor la joia de la Festa Major.

Hem parlat de tradicions i volem parlar de futbol.

Del programa de la Festa Major l'esport n'és un detall tradicional?

Si per cosa tradicional entenem actes o festes o costums que eren comuns als nostres avis, evidentment, no. Vint anys enrera no creiem que a La Garriga es jugués a futbol. Però un espectacle que com el futbol, tan profundament s'ha arrelat al viure de la generació actual, que es fa imprescindible en tota festa que s'estinni, be pot dir-se que ha d'ésser inclòs, com un número d'esport, en el programa de la Festa Major.

Hem dit que a La Garriga vint anys enrera no es jugava al futbol i ens assalta el dubte de la possibilitat d'haver dit un disbarat.

No tenint a mà dades concretes, i confiant-ho tot a la memòria, és molt possible incorrer en greus errors i que moltes persones del poble podrien desmentir-nos categoricament. No escatirem doncs l'any—ben llunyà per cert—en el qual a La Garriga es començà a practicar el futbol; la nostra memòria divaga i es confon amb els records de la infantesa i hom veu correr pel mateix camp—de topografia un xic diferent—que avui serveix d'esbarjo a la nostra joventut, a joves que ja son homes fets, darrera la bala de cuir, amb pantaló curt i groixudes sabates i hom treu la conclusió que el futbol a La Garriga, be pot qualificar-se de cosa tradicional.

I quan els que podriem anomenar precursors del futbol a La Garriga veuen l'increment que avui ha pres aquest esport, l'entusiasme del nombrós públic, la discussió serena de l'origen i realització de les jugades, el millorament tècnic de la classe de joc, deuen pensar en aquells temps heroics del futbol, de la indiferència—quan no menyspreu—del públic, en aquells temps en que sense ajut material ni estímul moral de ningú i tal vegada inconscientment, ells foren el sembradors de la moderna i noble lluita esportiva,

Festa Major

CARNET DELS ESPORTS

Dia 3. - A les 4. Final del campionat de tennis.

A les 5. Futbol.

J. Garriguena - C. E. Badaloni

Dia 4. - A les 5. Futbol.

Aiguafreda F.C. - J. Garriguena

Dia 5. - A les 5. Futbol.

Stadium - F. J. C. de La Garriga

forjadora d'una futura generació, forta, sana i optimista.

Parlem preferentment del futbol perquè d'igui's el que es vulgui, avui és la branca de l'esport més popular que tenim. Altres esports es fan a La Garriga—el tennis per exemple—que a no tardar comptaran amb nombrosos adeptes a la nostra terra, tants com el mateix futbol. El dia—no llunyà—que hom tingui perfecte coneixement del paper importantíssim que l'esport ha de representar en la vida col·lectiva moderna, totes les diverses manifestacions d'aquest seran del domini públic.

El cert és que més o menys brillant La Garriga fa molts anys que en el programa de la seva Festa Major hi troba el plat fort del partit de futbol i fa esforços perquè aquest tingui talla de gran solemnitat.

Els bons esportius recordaran, vagament potser, aquell any—no recordem quin—que el nostre club titular que llavors es deia «Joventut Esportiva Garriguena» (colors blanc i blau) feu un partit interessantíssim contra un reserva del «C. D. Espanyol». Fou escassíssim el públic que hi assistí, i malgrat tot els llavors representants del nostre esport lluitaren amb un entusiasme i una voluntat enormes.

Mes endavant el «Joventut Esportiva Garriguena» passat en bloc al llavors també existent «Patronat F. C.» (colors siena i blanc) ompliren uns programes de Festa Major esplendits ja amb molt èxit de públic; recordeu entre altres «Selecció Moragues» del F. C. Barcelona i «Cèltic Verdguer».

Format ja el «La Garriga F. C.» coneguerem el període més esplendorós de l'esport garriguenc. Camp tancat, alguns centenars de socis, molta afició, bons equips locals i programes de Festa Major solemnisssims com foren els jugats en 1924 contra els «Artiguens» de Badalona i «Montanyés» de Barcelona; l'any 1925 contra el conjunt de la colònia alemanya resident a Barcelona «Deutscher Turverein» i «Vic F. C.»; en l'any 1926 amb una selecció del «Gracia F. C.» i «Greenwells» de la U. S. de Sans.

Disolt aquest club i després de tres anys d'ensopiment esportiu uns quants joves entusiastes senten una mena de vergonya quan passen davant del camp d'esports desert i abandonat i vencent les enormes dificultats amb que topen sense ajut econòmic de ningú, s'ajunten i formen l'actual «Joventut Garriguena».

Tota la vida recordarem aquella memorab'e Festa Major de 1929. Un programa modestíssim i un entusiasme grandiosos. Un partit entre el reserva local contra «L'Ametlla F. C.», festival ciclista, partit entre el nostre primer equip i la «U. E. Centellenca». Aquell partit fou la revelació de molts elements que havien de donar dies de glòria al nostre futbol. Seguí en 1930 la visita del «C. D. Margarit», en 1931 el «Penya Canaris» de la U. E. Sans; en 1932 la penya estudiantil «Karicatos»; i som a l'any 1933 que promet ésser doblement interessant amb la disputa de la copa oferta per l'honorable President de la Generalitat, Sr. Macià.

J. O.

LAMPISTERIA

ELECTRICITAT

FERRETERIA

Josep Reig

CARRER BANYS, 52

TELEFON 62

LA GARRIGA

**SABONS
ROIG**

MARCA de CALITAT

Confiteria :: Pastisseria :: Comestibles fins

A. Arisó i Carreras

Centre, 45 : LA GARRIGA : Sucursal: Centre. 3

**Barberia
Casa Jaume**

Saló per a Senyors

Saló permanent per a senyores
a càrrec de dos experts oficials

Plaça, 9, baixos : LA GARRIGA : Telèfon 84

PETIT SIGLE

Merceria : Confeccions : Cèneres fins

YOGHOURT de qualitat superior

BORRELL

Anselm Clavé, 32 Telèf. 72 LA GARRIGA

MECANICA I ELECTRICITAT

A. SISQUELLA

Calabria, 124

LA GARRIGA

Telèfon 49

Farmàcia **Torrent** Perfumeria

Calabria, 4

Telèfon 88

Merceria i Confeccions

Garriga

Genís

Santa Isabel, 4 : La Garriga

Carniceria de Juli Planas

Qualitat superior en Xai i Vedella

Garatge Dalmau

Autos de lloguer - Taller de Reparacions. Telèfon 26

JOAN TRESSERRAS

Electricitat

Agent oficial del Clarion Radio

**Taller de reparacions radio i
electricitat**

Banys, 1

LA GARRIGA

Granja Rosanes de La Garriga

Venda de llet
i els seus derivats

Carrer Clarís, 19
BARCELONA

PERFUMERIA

La Florida, S. A.

E. Sarra

VENDES MAJOR I DETALL

Ronda Sant Pere, 7 Apartat, 239
BARCELONA

JOSEP GUASCH

JOIER DE BARCELONA

Confecció i reparació de tota classe de
joiells, rellotges i tota mena d'objectes
de joieria. Compra d'or i de platí. Venda
de joies i rellotges de totes les marques.

Per encàrrecs dirigir-se a:

JOAQUIM CUSPINERA
Centre, 35 - LA GARRIGA

FARMACIA I PERFUMERIA

PRODUCTES FOTOGRAFICS

LABORATORI D'ANALISI

R. FERRANDIS

TELEFON 83

LA GARRIGA

Mecànica Electricitat
AUTOS DE LLOGUER

JOSEP BORRELL

Telèfon 72

Anselm Clavé, 32 i Banys, 44, garatge

Fotografia J. Montaner

Sant Francesc, 12

Treballs d'aficionats

Venda de carrets de pel·lícules de totes marques

VERAX:

21.º Sch. Anti-Halo	4 × 6½	6 × 9	6½ × 11
Orthocromàtica	2'70	2'85	3'70

AVIACHROM:

23.º Sch. Anti-Halo	2'90	3'10	3'85
Orthocromàtica			

Xampany

Castellblanch

Diploma d'honor en l'Exposició
Internacional de Barcelona 1929

Caves a Sant Sadurní
d'Ànoia

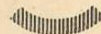
Representant:

FREDERIC CALLIS

Agent de Comerç col·legiat
LA GARRIGA

Banca Arnús

Successora d'Evarist Arnús

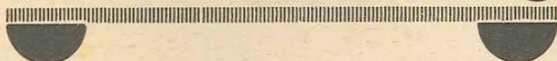
Realitza tota classe
d'operacions de
Banca i Borsa

Sucursal de GRANOLLERS:

Plaça Perpiñà, 18 i 19

Lluís Fortuny

MERCERIA

Gèneres de punt, cami-
sèria i gorres. Llanes,
Sedes, Trajos, Abrics,
Granotes, Pantalons i
demés articles
confeccionats

Carrer Banys, 9

LA GARRIGA

Adobs i Drogues

BARRAU i C.^{IA}

Fàbrica a Mongat

Despatx a Barcelona:
Carrer Fusina, 6

Telèfons 16661 i 16662

Representant:

X. ALBÓ i MOLINS

Stock de les millors motocicletes angleses
Reparacions d'autos, camions i motocicletes
Agent dels cotxes FIAT HISPANO
Neumàtics de totes mides marca AVON
Reparació i carga de bateries

J. Gesa Casasayas

Cotxes d'ocasió en perfecte estat procedents de canvis a immillorables preus.

Grans facilitats
de pagament

Garantim els treballs
de soldadura al alumini

Carrer Lleróna, 3
Sant Francisco, 14

Teléfono, 9

LA GARRIGA